

SXEDIO.FJ3

1.11.1947 (Ωρα **3** το πρωί): ΚΟΥΚΟΥΛΟΦΟΡΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΔΕΡΒΗ ΟΤΙ ΘΑ ΚΑΨΟΥΝ ΤΟ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΝ ΔΕΝ ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΘΕΙ ΝΑ ΑΠΟΣΥΡΕΙ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΣΚΕΠΤΙΚΗ Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ, ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ

Η πρώτη συνεδρία της Συμβουλευτικής Συνέλευσης ή Διασκεπτικής που συγκάλεσε ο Κυβερνήτης Γουίνστερ για συζήτηση της προσφοράς της Βρετανίας για παραχώρηση νέου Συντάγματος στους Κυπρίους ορίστηκε για την **1η** Νοεμβρίου.

Σ' αυτήν είχαν δηλώσει συμμετοχή εκπρόσωποι της Παράταξης Εθνικής Συνεργασίας και της ΠΕΟ, οι Τουρκοκύπριοι και τρεις της Δεξιάς που δεν είχαν, ωστόσο, αντιπροσωπευτική ιδιότητα, παρά μόνο αντιπροσώπευαν τους εαυτούς τους και κυρίως δεν εκπροσωπούσαν καθόλου την Εθναρχία που κήρυξε αποχή από αυτήν.

Ένας από τους ανθρώπους της Δεξιάς που δήλωσαν συμμετοχή ήταν ο Σωκράτης Ευαγγελίδης, Γραμματέας της Σχολικής Εφορείας Λευκωσίας, του οποίου η συμμετοχή απειλούσε να προκαλέσει επεισόδια γιατί δεν είχε παραμείνει και αυτός πιστός στη γραμμή που είχε καθορίσει η Εθναρχία.

Την παραμονή της έναρξης των συνεδριών της Διασκεπτικής οι καθηγητές του Παγκυπρίου Γυμνασίου συνεδρίασαν υπό την προεδρία του Γυμνασιάρχη Κωνσταντίνου Σπυριδάκι και επέκριναν έμμεσα την ενέργεια του Σωκράτη Ευαγγελίδη και με ψήφισμά τους προς τον τότε Τοποτηρητή, Μητροπολίτη Κερύνειας Μακάριο, τόνιζαν ότι παρέμεναν πιστοί στη Γραμμή που είχε χαραχθεί.

Επίσης το βράδυ της **31** Οκτωβρίου προς την **1η** Νοεμβρίου τρεις μαθητές του Παγκυπρίου Γυμνασίου, κάλυψαν τα πρόσωπα τους με μαντήλια και στις **3** το πρωί κτύπησαν την πόρτα του σπιτιού του Θεμιστοκλή

Δέρβη, Γενικού Γραμματέα του ΚΕΚ και Προέδρου της Σχολικής Εφορείας Λευκωσίας.

Αγουροξυπνημένος ο Δέρβης άκουσε τους μαθητές να του ζητούν όπως όπως η Σχολική Εφορεία αποδοκιμάσει την απόφαση του Σωκράτη Ευαγγελίδη και όπως τον εξαναγκάσει σε παραίτηση μια και δεν ακολοθούθησε την καθορισθείσα γραμμή.

Προειδοποίησαν επίσης ότι θα οργάνωναν οργάνωση νεολαίας, παρόμοια με εκείνη των Εβραίων και θα έκαίαν το Γυμνάσιο και ίσως και το Παρθεναγωγείο αν δεν γίνονταν αποδεκτοί οι όροι τους.

Τέλος οι κουκουλοφόροι μαθητές ζήτησαν όπως τους επιτραπεί να οργανώσουν διαδηλώσεις διαμαρτυρίας για τη σύγκληση της Διασκεπτικής, να αναρτήσουν μεσίστιες τις σημαίες και να κτυπήσουν πένθιμα τις καμπάνες των Εκκλησιών.

Οι απειλές των μαθητών για δράση δεν εφαρμόστηκαν τελικά.

Από πλευράς της η Αριστερά καθόρισε τους στόχους και τις θέσεις της με μια ανακοίνωση που κυκλοφόρησε την ημέρα που συγκαλείτο η Διασκεπτική.

Στην ανακοίνωση-διάγγελμα που υπέγραφαν τα επτά στελέχη του ΑΚΕΛ ή της Παράταξης Εθνικής Συνεργασίας (Ιωάννης Κληρίδης, Πλουτής Σέρβας, Αδάμ Δ. Αδάμαντος, Λύσος Σανταμάς, Π. Νικολόπουλος, Α. Ζιαρτίδης και Ανδρέας Φάντης) δικαιολογώντας την απόφαση τους να πάρουν μέρος στη Διασκεπτική τόνιζαν ότι στόχος τους ήταν να επιτύχουν μέσω της Διασκεπτικής ένα Σύνταγμα αυτοκυβέρνησης για τον Κυπριακό λαό, που θα τους έδινε την ευκαιρία για νέες μορφές αγώνων.

Πρόσθεταν:

"Υπήρξε δι'όλους μας πολύ απογοητευτικόν το γεγονός ότι όχι μόνον παρεμερίσθησαν αι υποσχέσεις υπό των ιδίων των Μεγάλων, αλλά και αι Ελληνικαί Κυβερνήσεις που επηκολούθησαν μεταπολεμικά, εθυσίασαν μαζί με οτιδήποτε άλλο την διεκδίκησιν της Κύπρου, το δε ζήτημα μας κατ' ανάγκην παρέμεινεν εξ ολοκλήρου εις τους ώμους του λαού μας.

Ατυχώς όμως και αι εθνικαί μας δυνάμεις εδιχάσθησαν με την άρνησιν μιας μερίδος να προχωρήση εις ένα κατωχυρωμένον αγώνα εθνικής διεκδικήσεως οι ώμοι του λαού μας κατέστησαν περισσότερον αδύνατοι από ό,τι είναι κατεδείχθη δε ότι εις τον τόπον μας οι άνθρωποι αυτοί της αρνήσεως προς συνεργασίαν μετά του λαού δεν ενδιαφέρονται διά τίποτε άλλο παρά διά την συνέχισιν μιας καταστάσεως εις την οποίαν αγώνας μεν πραγματικός να μη διεξάγεται δι' ό,τιδήποτε, αυτοί δε φαινομενικώς να αποβλέπουν προς την Ένωσιν και μόνον την Ένωσιν, εις δε την πράξιν να συντελούν εις την παράτασιν του σημερινού δικτατορικού καθεστώτος παρέχοντες προθύμως την συνεργασίαν των εις την κρατούσαν Κυβέρνησιν, αποδεχόμενοι διορισμούς.

Υπό τας περιστάσεις αυτάς και τας διεθνείς συνθήκας ετίθετο ενώπιον του Κυπριακού λαού η απόφασις της Βρετανικής Κυβερνήσεως να του δώση την ευκαιρίαν να υποβάλη τας απαιτήσεις του, δι' ένα προοδευτικόν δημοκρατικόν σύνταγμα που θα του εξησφάλιζεν ελευθέρας εκλογάς, δημοκρατικά δικαιώματα και συμμετοχήν εις την διαχείρισιν των εσωτερικών ζητημάτων.

Είναι ολοφάνερον ότι ο Κυπριακός λαός θα είχε να εκλέξη ή την συνέχισιν των αγώνων του διά την λύσιν των πολλαπλών του ζητημάτων μέσα εις την ασφυκτικήν ατμόσφαιραν του επί **16**ετίαν ισχύσαντος διοριστικού δικτατορικού καθεστώτος ή συμμετοχήν εις την Διασκεπτικήν και διεκδίκησιν πλήρους δημοκρατικού συστήματος αυτοκυβερνήσεως, η οποία θα μας έδιδε την ευκαιρίαν και την δυνατότητα να αγωνισθώμεν με νέες μορφές αγώνων διά την οικονομικήν ανόρθωσιν του τόπου μας, διά το κοινωνικόν του λαού μας ξεσκλάβωμα και διά την σταθεράν άνοδον μας προς την εθνικήν απολύτρωσιν.

Φρονούμεν αδιστάκτως ότι η τελευταία οδός είναι η μόνη ενδεδειγμένη υπό τας περιστάσεις όπως τας εδημιούργησαν όροι εξωτερικοί και εσωτερικοί. Διά τον λόγον αυτόν απεδέχθημεν την κλήσιν συμμετοχής με την ανωτέρω συναίσθησιν και με την

πεποίθησιν ότι προσφέρομεν υφίστην υπηρεσίαν εις τον λαόν, τον οποίον αντιπροσωπεύομεν προσπαθούντες να εξασφαλίσωμεν πλήρη ελευθερίαν και συμμετοχήν εις την υπεύθυνον διαχείρισιν των εσωτερικών μας υποθέσεων, ευθύς δε αμέσως δημιουργούντες όλους τους όρους διά μίαν σταθεράν επιδίωξιν και έγκαιρον εκπλήρωσιν των εθνικών μας διεκδικήσεων.

(Μεταγλώττιση)

"Υπήρξε για όλους μας πολύ απογοητευτικό το γεγονός ότι όχι μόνον παραμερίσθησαν οι υποσχέσεις από τους ίδιους τους Μεγάλους, αλλά και οι Ελληνικές Κυβερνήσεις που επακολούθησαν μεταπολεμικά, θυσίασαν μαζί με οτιδήποτε άλλο τη διεκδίκηση της Κύπρου, το δε ζήτημα μας κατ' ανάγκη παρέμεινε εξ ολοκλήρου στους ώμους του λαού μας.

Ατυχώς όμως και οι εθνικές μας δυνάμεις διχάστηκαν με την άρνηση μιας μερίδας να προχωρήσει σε ένα κατωχυρωμένο αγώνα εθνικής διεκδίκησης οι ώμοι του λαού μας κατέστησαν περισσότερο αδύνατοι από ό,τι είναι κατεδείχθη δε ότι στον τόπο μας οι άνθρωποι αυτοί της άρνησης προς συνεργασία με το λαό δεν ενδιαφέρονται για τίποτε άλλο παρά για τη συνέχιση μιας καταστάσεως στην οποία αγώνας μεν πραγματικός να μη διεξάγεται για ό,τιδήποτε, αυτοί δε φαινομενικά να αποβλέπουν προς την Ένωση και μόνο την Ένωση, εις δε την πράξη να συντελούν στην παράταση του σημερινού δικτατορικού καθεστώτος παρέχοντας πρόθυμα τη συνεργασία τους στην κρατούσα Κυβέρνηση, αποδεχόμενοι διορισμούς.

Υπό τις περιστάσεις αυτές και τις διεθνείς συνθήκες τίθετο ενώπιον του Κυπριακού λαού η απόφαση της Βρετανικής Κυβέρνησης να του δώσει την ευκαιρία να υποβάλει τις απαιτήσεις του, για ένα προοδευτικό δημοκρατικό σύνταγμα που θα του εξασφάλιζε ελεύθερες εκλογές, δημοκρατικά δικαιώματα και συμμετοχή στη διαχείριση των εσωτερικών ζητημάτων.

Είναι ολοφάνερο ότι ο Κυπριακός λαός θα είχε να εκλέξει ή τη συνέχιση των αγώνων του για τη λύση των πολλαπλών του ζητημάτων μέσα στην ασφυκτική ατμόσφαιρα του διοριστικού δικτατορικού καθεστώτος που ίσχυσε για **16** χρόνια ή συμμετοχή στη Διασκεπτική και διεκδίκηση πλήρους δημοκρατικού συστήματος αυτοκυβέρνησης, η οποία θα μας έδιδε την ευκαιρία και τη δυνατότητα να αγωνισθούμε με νέες μορφές αγώνων για την οικονομική ανόρθωση του τόπου μας, για το κοινωνικό του λαού μας ξεσκλάβωμα και για τη σταθερή άνοδο μας προς την εθνική απολύτρωση.

Φρονούμε αδίστακτα ότι η τελευταία οδός είναι η μόνη ενδεδειγμένη υπό τις περιστάσεις όπως τις εδημιούργησαν όροι εξωτερικοί και εσωτερικοί. Για το λόγο αυτό απεδέχθημεν την κλήση συμμετοχής με την ανωτέρω συναίσθηση και με την πεποίθηση ότι προσφέρουμε ύψιστη υπηρεσία στο λαό, τον οποίο αντιπροσωπεύομεν προσπαθώντας να εξασφαλίσουμε πλήρη ελευθερία και συμμετοχή στην υπεύθυνη διαχείριση των εσωτερικών μας υποθέσεων, ευθύς δε αμέσως δημιουργούντες όλους τους όρους για μια σταθερή επιδίωξη και έγκαιρη εκπλήρωση των εθνικών μας διεκδικήσεων".